

9. Gry planszowe

Czy dobrze znasz swoje prawa?

Temat	Prawa człowieka ogólnie
Poziom trudności	2
Wiek	8-13 lat
Czas trwania	45 minut
Wielkość grupy	2-6 dzieci w zależności od liczby plansz
Rodzaj zajęć	Gry planszowe

Na zajęcia składają się dwie, różne (choć wykorzystujące tę samą planszę załączoną jako materiał pomocniczy) gry planszowe odnoszące się do praw człowieka. Dzieci mogą w nie grać same, ale czasami zdarza się, że potrzebują pomocy osoby prowadzącej zajęcia, która oczywiście omawia później zajęcia.

9a. Czy znasz swoje prawa?

Krótką charakterystyka	Podobnie jak w przypadku gry pt. „Węże i drabiny”, dzieci poruszają się po planszy w przód lub do tyłu – zależnie od kart, które podniosą. Tutaj jednak mogą zneutralizować kartę negatywną, jeśli tylko potrafią nazwać prawo dziecka, które jest naruszane.
Cele	<ul style="list-style-type: none"> • Nabycie znajomości Konwencji o Prawach Dziecka. • Pomoc dzieciom w powiązaniu praw człowieka z życiem codziennym. • Budowanie świadomości różnych kwestii związanych z prawami człowieka.
Przygotowania	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawdzić przed rozpoczęciem gry właściwe odpowiedzi, by upewnić się, że ma się dostateczną wiedzę o poruszanych zagadnieniach. • Powielić planszę załączoną na końcu opisu zajęć jako materiał pomocniczy. • Spisać instrukcję i listę „praw neutralizujących” na jednej kartce papieru. • Przygotować karty z prawami i karty karne – po jednym zestawie na grupę. • Powielić wersję dla dzieci Konwencji o Prawach Dziecka.
Materiały	<ul style="list-style-type: none"> • Plansze, pionki, kostki do gry • Karty do gry • Arkusze z instrukcjami i listą „praw neutralizujących”

Przebieg zajęć

1. Podziel dzieci na zespoły od dwu- do sześciuosobowych i daj każdemu z nich planszę, kostkę, zestaw kart z prawami i kart karnych oraz arkusz z instrukcjami i listą „praw neutralizujących”. Wręcz każdemu z graczy odbitkę wersji dla dzieci Konwencji o Prawach Dziecka. W tej grze dzieci nie powinny zwracać uwagi na węże i drabiny na planszy. Informację o tym, co mają robić, gracze znajdą na kartach do gry.
2. Wyjaśnij reguły gry:
 - a) Wszyscy po kolei rzucają kostką. Grę zaczyna dziecko, które wyrzuci największą liczbę oczek.
 - b) Dziecko rozpoczynające grę rzuca kostką i posuwa się naprzód, zgodnie z liczbą wyrzuconych oczek.
 - c) Jeśli gracz wylądował na polu kolorowym, bierze kartę, głośno ją odczytuje i postępuje zgodnie z zawartą tam instrukcją. Może to być ruch do przodu, do tyłu lub utrata kolejki.

- d) Karta, która nakazuje cofnięcie się, może jednak zostać zneutralizowana, jeśli gracz potrafi nazwać naruszony artykuł Konwencji o Prawach Dziecka. W takim przypadku gracz zyskuje jeszcze dodatkowy ruch do przodu.
- e) Osoba siedząca po lewej stronie pierwszego gracza, kontynuuje grę według powyższego schematu, itd.
- f) Gracz, który pierwszy dotrze do mety wygrywa grę, ale ta toczy się dalej, aż do końca ostatni z graczy.

Omówienie i ewaluacja

1. Omów zajęcia, zadając następujące pytania:

- a) Co sądzicie o tej grze?
- b) Czy nauczyliście się czegoś nowego o prawach człowieka? A czegoś o świecie wokół was?
- c) Czy któreś z opisanych sytuacji były wam obce lub wydawały się dziwne?
- d) Czy możecie sobie wyobrazić podobne sytuacje – zarówno te, w których prawa człowieka były szanowane, jak i te, kiedy prawa te naruszano?

Wskazówki dla osoby prowadzącej zajęcia

- Podczas gry dzieci mogą same korzystać z listy praw neutralizujących i Konwencji o Prawach Dziecka wtedy, kiedy potrzeba, lub też lista ta pozostaje w gestii osoby prowadzącej zajęcia.
- Adaptacja dla młodszych dzieci: pominięcie wskazywanie artykułów Konwencji o Prawach Dziecka do „neutralizowania” ruchu wstecz.
- Ponieważ dzieci będą miały wiele pytań odnośnie opisanych sytuacji, dobrze jest, by na sali obecna była druga osoba współprowadząca zajęcia, zwłaszcza, jeśli kilka grup równoległe gra w tę grę.
- Dzieci mogą grać w podgrupach tak, aby pomagać sobie wzajemnie przy wskazywaniu „praw neutralizujących”.

MATERIAŁY POMOCNICZE: KARTY Z PRAWAMI

KARTA Z PRAWEM 1

Rodzice twojej koleżanki rozeszli się tego lata, ale ona wciąż mieszka z obojgiem – na przemian, jeden tydzień u mamy, drugi tydzień u taty – bo taki był jej wybór. Posuwasz się naprzód o 2 pola.

Artykuł 12 KPD, Poszanowanie poglądów dziecka:

Dzieci mają prawo do wyrażania własnych poglądów odnośnie tego, co ich zdaniem powinno mieć miejsce, gdy dorośli podejmują decyzje ich dotyczące, oraz prawo do tego, by ich poglądy były wzięte pod uwagę.

KARTA Z PRAWEM 2

Dowiedziałeś się, że jeśli będziesz w poważnych tarapatkach, zawsze możesz wezwać pomoc. Jeśli wykręcisz numer alarmowy i opiszysz sytuację, władze mogą połączyć cię z organizacjami, które próbują pomagać dzieciom porzuconym, maltretowanym, lub mającym inne problemy. Posuwasz się naprzód o 2 pola.

Artykuł 19, KPD Ochrona przed wszelkimi formami przemocy, krzywdy i zaniedbania:

Państwa powinny zapewnić, by dzieci miały właściwą opiekę i ochronę przed przemocą, wykorzystywaniem i zaniedbywaniem ze strony rodziców lub wszelkich innych opiekunów.

Artykuł 36 KPD, Ochrona przed innymi formami wyzysku:

Dzieci powinny być chronione przed wszelkimi działaniami mogącymi zagrozić ich rozwojowi i dobru.

MATERIAŁY POMOCNICZE: KARTY Z PRAWAMI

KARTA Z PRAWEM 3

W klasie kolegi, dzieci mające trudności z nauką otrzymują dodatkową pomoc ze strony nauczycieli. Posuwasz się naprzód o 2 pola.

Artykuł 23 KPD, Dzieci niepełnosprawne:

Dzieci niepełnosprawne powinny mieć zapewnioną specjalną opiekę, pomoc i edukację tak, by mogły osiągnąć pełnię normalnego życia i jak najlepiej korzystać ze swoich umiejętności.

KARTA Z PRAWEM 4

Dyrektor twojej szkoły dowiedział się, że niektóre dzieci z okolicy nie chodzą do szkoły, bo ich rodzice nie mają pozwolenia na pobyt w twoim kraju. Dyrektorowi udało się z nimi skontaktować i przekonać, by posłali dzieci do szkoły. Posuwasz się naprzód o 2 pola.

Artykuł 28 KPD, Prawo do nauki:

Dzieci mają prawo do nauki, to znaczy do chodzenia do szkoły. Nauczanie na poziomie podstawowym powinno być bezpłatne.

KARTA Z PRAWEM 5

Masz prawo znać przysługujące tobie prawa człowieka. Posuwasz się naprzód o 4 pola.

Artykuł 29 KPD, Cele edukacji:

Nauka powinna rozwijać jak najlepiej osobowość, talenty oraz zdolności dziecka. Edukacja przygotowuje dzieci do życia i ma rozwijać w nich szacunek dla rodziców oraz kultury własnej i innych narodów.

KARTA Z PRAWEM 6

Nauczyciele w naszej szkole nie mają prawa stosować kar fizycznych ani znieważać dzieci, nawet jeśli te źle się zachowują. Posuwasz się naprzód o 2 pola.

Artykuł 28 KPD, Prawo do nauki:

Dyscyplina szkolna powinna być stosowana w sposób gwarantujący poszanowanie godności dziecka; przemoc (fizyczna i psychiczna) nie powinna być środkiem służącym zapewnieniu dyscypliny.

KARTA Z PRAWEM 7

W twojej szkole jest wiele klatek schodowych, ale są też windy i rampy, dzięki którym osoby mające problemy z chodzeniem i używające wózków mogą wszędzie dotrzeć. Posuwasz się naprzód o 3 pola.

Artykuł 23 KPD, Dzieci niepełnosprawne:

Dzieci z niepełnosprawnościami powinny mieć zapewnioną specjalną opiekę, pomoc i edukację tak, by mogły osiągnąć pełnię normalnego życia i jak najlepiej korzystać ze swoich umiejętności.

KARTA Z PRAWEM 8

Ojciec twojej koleżanki miał poważny wypadek i przez długi czas nie mógł pracować. Kiedy zdrowiał, państwo pomagało rodzinie tak, by miała ona dość pieniędzy na zakup jedzenia i opłacenie czynszu. Posuwasz się naprzód o 2 pola.

Artykuł 26 KPD, Świadczenia z opieki społecznej:

Społeczeństwo, w którym żyje dziecko, powinno zapewnić mu świadczenia z systemu zabezpieczenia społecznego (nauka, kultura, wyżywienie, zdrowie i opieka społeczna), pomagające dziecku rozwijać się i żyć w dobrych warunkach. Państwo powinno zapewnić dodatkowe pieniądze rodzinom znajdującym się w potrzebie.

MATERIAŁY POMOCNICZE: KARTY Z PRAWAMI

KARTA Z PRAWEM 9

Dowiedziałeś się, że twoje prawa powinny być chronione nawet podczas wojny, co zapewniają specjalne umowy. Posuwasz się naprzód o 2 pola.

Artykuł 38 KPD, Ochrona dzieci dotkniętych konfliktem zbrojnym:

Państwo nie powinno wciągać do armii dzieci w wieku poniżej 15 lat, ani pozwalać na ich bezpośredni udział w działaniach zbrojnych. Co więcej, dzieciom znajdującym się na obszarze dotkniętym działaniami zbrojnymi, przysługuje specjalna opieka.

KARTA Z PRAWEM 10

Masz zapewniony dostęp do biblioteki dziecięcej, czasopism, filmów, gier i programów telewizyjnych przygotowanych specjalnie dla dzieci tak, by wiedziały one, co się dzieje na świecie. Posuwasz się naprzód o 2 pola.

Artykuł 13 KPD, Swoboda wypowiedzi i dostępu do informacji:

Dzieci mają prawo do poszukiwania, otrzymywania i dzielenia się informacjami, w każdej ich postaci (pisemnej, artystycznej, transmitowanej, elektronicznej...) o ile nie są one szkodliwe dla nich samych lub dla innych.

KARTA Z PRAWEM 11

Co za pech! Będą cię operować. Ale masz szczęście w nieszczęściu: masz prawo do specjalnej ochrony i opieki, a nawet tego, by jedno z twoich rodziców lub ktoś, kogo kochasz, był przy tobie w szpitalu. Posuwasz się naprzód o 2 pola.

Artykuł 24 KPD, Służba zdrowia i opieka medyczna:

Dzieci mają prawo do dobrej opieki medycznej, to znaczy dostępu do lekarstw, szpitala i doktora wtedy, gdy są chore. Dzieci mają również prawo do czystej wody, pożywnej jedzenia oraz czystego środowiska tak, by mogły być zdrowe. Bogate kraje powinny pomóc biedniejszym w osiągnięciu tych celów.

MATERIAŁY POMOCNICZE: KARTY KARNE

KARTA KARNA 1

Jeden z twoich kolegów zgubił but i nie ma pieniędzy na kupienie sobie nowej pary. Szkoła mówi, że bosa dzieci nie będą wpuszczone. Cofasz się o 2 pola.

CZY ZNASZ PRAWO NEUTRALIZUJĄCE TĘ KARĘ?

KARTA KARNA 2

Rodzice koleżanki z klasy są Romami. Jej rodzina ma problemy ze znalezieniem mieszkania, bo ludzie wszędzie mówią: „Oni są inni i nie pasują do nas”. Cofasz się o 4 pola.

CZY ZNASZ PRAWO NEUTRALIZUJĄCE TĘ KARĘ?

KARTA KARNA 3

Dowiedziałeś się, że są kraje, w których dzieci są zmuszane do walki na wojnie, gdzie cierpią głód i pragnienie, są też bardzo przeżalone. Cofasz się na pierwsze pole (start).

CZY ZNASZ PRAWO NEUTRALIZUJĄCE TĘ KARĘ?

MATERIAŁY POMOCNICZE: KARTY KARNE

KARTA KARNA 4

Dziewczyna z twojej szkoły jest modelką. Zarabia dużo pieniędzy, a jej zdjęcia publikowane są w czasopiśmie. Często jednak opuszcza lekcje i nie ma czasu na odrabianie pracy domowej lub bawienie się z koleżankami. Wygląda na bardzo zmęczoną. Cofasz się o 2 pola.

CZY ZNASZ PRAWO NEUTRALIZUJĄCE TĘ KARĘ?

KARTA KARNA 5

W szkole możemy mówić tylko w języku oficjalnym. Dzieci mówiące innymi językami są karane za używanie języka ojczystego, nawet jeśli robią to na boisku. Czekasz kolejkę.

CZY ZNASZ PRAWO NEUTRALIZUJĄCE TĘ KARĘ?

KARTA KARNA 6

W okolicy jest szkoła, do której z chęcią przyjmują dzieci różnych religii, ale bezwyznaniowe i niewierzące są niemile widziane. Czekasz kolejkę.

CZY ZNASZ PRAWO NEUTRALIZUJĄCE TĘ KARĘ?

KARTA KARNA 7

Rodzice twojego kolegi rozwiedli się w zeszłym roku. Teraz mama nie pozwala mu spotykać się z tatą, a nawet z dziadkiem i babcią ze strony ojca. Kolega bardzo za nimi tęskni. Cofasz się o 3 pola.

CZY ZNASZ PRAWO NEUTRALIZUJĄCE TĘ KARĘ?

KARTA KARNA 8

W twojej klasie jest dziewczynka, która nigdy nie bawi się po szkole ani też nie ma czasu się uczyć, bo musi opiekować się młodszym rodzeństwem. Cofasz się o 3 pola.

CZY ZNASZ PRAWO NEUTRALIZUJĄCE TĘ KARĘ?

KARTA KARNA 9

Chłopiec z twojej klasy nie chce sprzątać po obiedzie i mówi: „Od sprzątnięcia są dziewczyny!”. Cofasz się o 2 pola.

CZY ZNASZ PRAWO NEUTRALIZUJĄCE TĘ KARĘ?

KARTA KARNA 10

Chłopcy w twojej szkole mają drużynę piłkarską i dużo innych zajęć sportowych po lekcjach, a dziewczynki nie mają niczego. Cofasz się o 2 pola.

CZY ZNASZ PRAWO NEUTRALIZUJĄCE TĘ KARĘ?

MATERIAŁY POMOCNICZE: LISTA PRAW NEUTRALIZUJĄCYCH

KARTA KARNA 1

Jeden z twoich kolegów zgubił but i nie ma pieniędzy na kupienie sobie nowej pary. Szkoła mówi, że bose dzieci nie będą wpuszczone. Cofasz się o 2 pola.

PRAWO NEUTRALIZUJĄCE: Artykuł 27 KPD, odpowiedni poziom życia:

Dzieci powinny mieć zapewnione dobre warunki życia odpowiadające ich potrzebom fizycznym i psychicznym. Państwo powinno pomagać rodzinom, które nie są w stanie im tego zapewnić.

KARTA KARNA 2

Rodzice koleżanki z klasy są Romami. Jej rodzina ma problemy ze znalezieniem mieszkania, bo ludzie wszędzie mówią: „Oni są inni i nie pasują do nas”. Cofasz się o 4 pola.

PRAWO NEUTRALIZUJĄCE: Artykuł 2 KPD, Ochrona przed dyskryminacją:

Prawa zawarte w Konwencji przysługują każdemu, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, niepełnosprawności, poglądów i pochodzenia, a państwo powinno chronić dziecko przed wszelkimi formami dyskryminacji.

KARTA KARNA 3

Dowiedziałeś się, że są kraje, w których dzieci są zmuszane do walki na wojnie, gdzie cierpią głód i pragnienie, są też bardzo przerażone. Cofasz się na pierwsze pole (start).

PRAWO NEUTRALIZUJĄCE: Artykuł 38 KPD, Ochrona dzieci dotkniętych konfliktem zbrojnym:

Państwo nie powinno wciągać do armii dzieci, w wieku poniżej 15 lat, ani pozwalać na ich bezpośredni udział w działaniach zbrojnych. Co więcej, dzieciom znajdującym się na obszarze dotkniętym działaniami zbrojnymi przysługuje specjalna opieka.

KARTA KARNA 4

Dziewczyna z twojej szkoły jest modelką. Zarabia dużo pieniędzy, a jej zdjęcia publikowane są w czasopiśmie. Często jednak opuszcza lekcje i nie ma czasu na odrabianie pracy domowej lub bawienie się z koleżankami. Wygląda na bardzo zmęczoną. Cofasz się o 2 pola.

PRAWO NEUTRALIZUJĄCE: Artykuł 32 KPD, Praca dzieci:

Państwo powinno chronić dzieci przed wykonywaniem pracy, która jest dla nich niebezpieczna, zagraża ich zdrowiu, koliduje z ich edukacją, bądź prowadzi do ich wyzysku.

KARTA KARNA 5

W szkole możemy mówić tylko w języku oficjalnym. Dzieci mówiące innymi językami są karane za używanie języka ojczystego, nawet jeśli robią to na boisku. Czekasz kolejkę.

PRAWA NEUTRALIZUJĄCE:

Artykuł 29 KPD, Cele edukacji:

Nauka powinna rozwijać jak najpełniej osobowość, talenty oraz zdolności dziecka. Edukacja przygotowuje dzieci do życia i ma rozwijać w nich szacunek dla ich rodziców oraz kultury ich własnego narodu i innych narodów.

LUB

Artykuł 30 KPD, Dzieci z mniejszości i osoby pochodzenia rdzennego:

Dzieci z mniejszości mają prawo do uczenia się i używania języka swojej rodziny oraz praktykowania jej zwyczajów niezależnie od tego, czy większość mieszkańców kraju je podziela lub nie.

MATERIAŁY POMOCNICZE: LISTA PRAW NEUTRALIZUJĄCYCH

KARTA KARNA 6

W okolicy jest szkoła, do której z chęcią przyjmują dzieci różnych religii, ale te bezwyznaniowe i niewierzące są niemiłe widziane. Czekasz kolejkę.

PRAWA NEUTRALIZUJĄCE:

Artykuł 14 KPD, Swoboda myśli, sumienia i wyznania:

Dzieci mają prawo do swobody myśli, wierzenia w co tylko chcą, oraz praktykowania swej religii w takim zakresie, jaki nie ogranicza innym ludziom korzystania z przysługujących im praw. Rodzice powinni kierować dziećmi w tym, jak korzystać z tych swobód.

LUB

Artykuł 2 KPD, Ochrona przed dyskryminacją:

Prawa zawarte w Konwencji przysługują każdemu, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, niepełnosprawności, poglądów i pochodzenia, a państwo powinno chronić dziecko przed wszelkimi formami dyskryminacji.

KARTA KARNA 7

Rodzice twojego kolegi rozwiedli się w zeszłym roku. Teraz mama nie pozwala mu spotykać się z tatą, a nawet z dziadkiem i babcią ze strony ojca. Kolega bardzo za nimi tęskni. Cofasz się o 3 pola.

PRAWO NEUTRALIZUJĄCE: Artykuł 9 KPD, Oddzielenie od rodziców:

Dzieci nie powinny być oddzielane od swych rodziców z wyłączeniem przypadków, gdy służyć to może ich dobru, np. jeśli rodzic maltretuje lub zaniedbuje dziecko. Dzieci rodziców rozwiedzionych lub żyjących w separacji mają prawo do utrzymywania kontaktów z obojgiem rodziców, o ile tylko nie przyniesie to szkody dobru dziecka. Państwo ma obowiązek podać wszelkie niezbędne informacje o nieobecny członku rodziny.

KARTA KARNA 8

Jest w twojej klasie dziewczynka, która nigdy nie bawi się po szkole ani też nie ma czasu się uczyć, bo musi opiekować się młodszym rodzeństwem. Cofasz się o 3 pola.

PRAWA NEUTRALIZUJĄCE:

Artykuł 31 KPD, Czas wolny, zabawa i kultura:

Wszystkie dzieci mają prawo do wypoczynku i czasu wolnego, oraz do uczestniczenia w zabawach, zajęciach rekreacyjnych i życiu kulturalnym.

LUB

Artykuł 32 KPD, Praca dzieci:

Państwo powinno chronić dzieci przed wykonywaniem pracy, która jest dla nich niebezpieczna, zagraża ich zdrowiu, koliduje z ich edukacją, bądź prowadzi do ich wyzysku.

KARTA KARNA 9

Chłopiec z twojej klasy nie chce sprzątać po obiedzie i mówi: „Od sprzątanania są dziewczyny!”. Cofasz się o 2 pola.

PRAWO NEUTRALIZUJĄCE: Artykuł 2 KPD, Ochrona przed dyskryminacją:

Prawa zawarte w Konwencji przysługują każdemu, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, niepełnosprawności, poglądów i pochodzenia, a państwo powinno chronić dziecko przed wszelkimi formami dyskryminacji.

KARTA KARNA 10

Chłopcy w twojej szkole mają drużynę piłkarską i dużo innych zajęć sportowych po szkole, a dziewczynki nie mają niczego. Cofasz się o 2 pola.

PRAWO NEUTRALIZUJĄCE: Artykuł 2 KPD, Ochrona przed dyskryminacją:

Prawa zawarte w Konwencji przysługują każdemu, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, niepełnosprawności, poglądów i pochodzenia, a państwo powinno chronić dziecko przed wszelkimi formami dyskryminacji.

9b. Moksza-Patamu (Węże i drabiny)

Krótką charakterystyka	W oryginale jest to hinduska gra ucząca podstaw religii – gracz mógł wspiąć się na wyższy poziom życia lub spadać w dół. Na potrzeby tych zajęć gra została zaadaptowana tak, by z równie dobrym skutkiem uczyła poszanowania dla praw człowieka.
Cele	Uwypuklenie pozytywnych skutków obowiązywania praw człowieka.
Przygotowania	Powielić i wyciąć karty do gry, powiększyć planszę.
Materiały	<ul style="list-style-type: none"> • Plansze do gry • Karty do gry • Kostki do gry i pionki

Przebieg zajęć

1. Podziel dzieci na zespoły sześciuosobowe i daj każdemu planszę, karty do gry i kostkę.
2. Wyjaśnij reguły gry:
 - a) Wszyscy po kolei rzucają kostką. Dziecko, które wyrzuci największą liczbę oczek zaczyna grę.
 - b) Gracz rozpoczynający grę rzuca kostką i posuwa się naprzód zgodnie z liczbą wyrzuconych oczek.
 - c) To, co się potem stanie, zależy od pola, na którym wylądował gracz:
 - Jeśli gracz trafił na pole, na którym jest dół drabiny, wchodzi aż na sam jej szczyt.
 - Jeśli gracz wylądował na polu z ogonem węża, wraca na dół na pole z głową węża.
 - Jeśli gracz znalazł się na polu kolorowym, osoba po lewej bierze kartę i odczytuje ją na głos. Gracz, który ma ruch, musi odpowiedzieć, czy opisane stwierdzenie jest zgodne lub niezgodne z prawami człowieka.
 - Jeśli odpowiedź jest nieprawidłowa, gracz zostaje na polu, na którym wylądował. Jeśli odpowiedź jest prawidłowa, zyskuje szansę na posunięcie się do przodu o dwa pola. Jeśli na dodatek gracz potrafi wskazać artykuł Konwencji o Prawach Dziecka, który określa lub chroni prawo, o które chodzi, może poruszyć się w przód jeszcze o jedno pole. Nie trzeba przy tym wymieniać numeru artykułu Konwencji o Prawach Dziecka dotyczącego tego prawa, tylko z grubsza określić jego treść.
 - Następny gracz rzuca kostką i postępuje według podanego powyżej schematu, itd.
 - d) Gra się kończy, gdy któryś z graczy osiągnie metę lub wyrzuci na kostce taką liczbę oczek, że jego pionek opuszcza planszę.

Omówienie i ewaluacja

1. Omów zajęcia i odnieś je do praw człowieka, zadając następujące pytania:
 - a) Jakie są wasze wrażenia związane z tymi zajęciami?
 - b) Jak znajomość praw człowieka pomagała wam poruszać się po planszy?
 - c) Jak znajomość praw człowieka pomaga wam w życiu codziennym? Jak pomaga innym?
 - d) Co się dzieje z całym społeczeństwem, jeśli ludzie nie znają przysługujących im praw człowieka? Co zaś, kiedy większość je zna?

Sugestie odnośnie kontynuacji

- Wręcz dzieciom egzemplarze wersji dla dzieci Konwencji o Prawach Dziecka i poproś o zgłaszanie własnych pomysłów na karty do gry, które odzwierciedlałyby ich doświadczenia. Następnie, zagrajcie w grę na nowo, korzystając z kart zrobionych przez dzieci.

Pomysły na działanie

- Odnieś stwierdzenia z kart do przeżyć dzieci. Porozmawiaj o tym, co mogą zrobić, gdy mają miejsce tego rodzaju naruszenia praw człowieka. Kto jest ich sojusznikiem w realizacji i obronie przysługujących im praw?

Wskazówki dla osoby prowadzącej zajęcia

- Podczas omówienia zajęć warto skłonić dzieci do przywołania ich prawdziwych przeżyć, skupiając się na przemocy, zastraszaniu i niesprawiedliwości, jakiej doświadczyły lub były świadkami.
- Zrób kopie planszy i rozdaj je dzieciom, by mogły pograć w tę grę z rodziną i znajomymi.

MATERIAŁY POMOCNICZE: KARTY

Odbij i wycinaj karty lub zrób inne, bardziej pasujące do grupy, z którą się pracuje.

Stwierdzenie: Każdy, kto zawiera związek małżeński, tym samym przestaje być dzieckiem.

Odpowiedź: Nie / To naruszenie praw człowieka

Artykuł 1. KPD, Kto jest dzieckiem:

Każdy człowiek w wieku poniżej osiemnastu lat jest uważany za dziecko, a tym samym przysługują mu wszystkie prawa zawarte w tej Konwencji.

Stwierdzenie: Wszystkim dzieciom przysługują te same prawa człowieka, niezależnie od tego, czy one same lub ich rodzice są obywatelami danego kraju lub nie.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 2. KPD, Ochrona przed dyskryminacją:

Prawa zawarte w tej Konwencji przysługują każdemu dziecku ... niezależnie skąd pochodzi, a państwo musi je chronić przed wszelkimi formami dyskryminacji.

Stwierdzenie: Dziewczynki mogą się bawić na boisku do piłki nożnej tylko wtedy, gdy nie korzystają z niego chłopcy.

Odpowiedź: Nie / To naruszenie praw człowieka

Artykuł 2. KPD, Ochrona przed dyskryminacją:

Prawa zawarte w Konwencji przysługują każdemu, niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, niepełnosprawności, poglądów i pochodzenia, a państwo powinno chronić dziecko przed wszelkimi formami dyskryminacji.

Stwierdzenie: Jeśli popełnisz przestępstwo, możesz zostać umieszczony w więzieniu, w jednej celi z dorosłymi.

Odpowiedź: Nie / To naruszenie praw człowieka

Artykuł 37. KPD, Tortury, poniżające traktowanie i pozbawienie wolności:

Dzieci, które złamały prawo, nie mogą być traktowane w sposób okrutny. Nie można ich więzić razem z osobami dorosłymi i muszą mieć zapewniony kontakt ze swymi rodzinami.

Stwierdzenie: Bibliotekarka w szkole pozwala mi wypożyczać każdą książkę, którą chcę.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 17. KPD, Dostęp do informacji i mediów:

Dzieci mają prawo do dostępu do rzetelnych informacji pochodzących z różnorodnych źródeł, w tym środków masowego przekazu. Telewizja, radio i gazety powinny dostarczać informacji zrozumiałych dla dziecka i nie powinny nadawać lub zamieszczać materiałów szkody dla dobra dziecka.

Stwierdzenie: Z kominów pobliskiej fabryki ulatują cuchnące wyziewy, od których ludzie kaszlą. Nic nie można zrobić.

Odpowiedź: Nie / To naruszenie praw człowieka

Artykuł 24. KPD, Służba zdrowia i opieka medyczna:

Dzieci mają prawo do dobrej opieki medycznej, to znaczy dostępu do lekarstw, szpitala i doktora wtedy, gdy są chore. Dzieci mają również prawo do czystej wody, pożywnej jedzenia oraz czystego środowiska tak, by mogłyby być zdrowe. Bogate kraje powinny pomóc biedniejszym w osiągnięciu tych celów.

MATERIAŁY POMOCNICZE: KARTY

Stwierdzenie: Tylko twój ojciec może decydować o tym, co jest dla ciebie dobre.

Odpowiedź: Nie / To naruszenie praw człowieka

Artykuł 18. KPD, Wspólna odpowiedzialność rodziców:

Rodzice wspólnie ponoszą odpowiedzialność za wychowanie i rozwój, przy czym zawsze powinni dbać o to, co jest dla dziecka najlepsze. Państwo powinno wspierać rodziców oferując pomoc, zwłaszcza, gdy oboje pracują.

Stwierdzenie: Choć muszę jeździć na wózku, mogę chodzić do tej samej szkoły, co dzieciaki z okolicy. Szkoła miała obowiązek zapewnić mi naukę.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 23. KPD, Dzieci niepełnosprawne:

Dzieci niepełnosprawne powinny mieć zapewnioną specjalną opiekę, pomoc i edukację tak, by mogły osiągnąć pełnię normalnego życia i jak najlepiej korzystać ze swoich umiejętności.

Stwierdzenie: Komputery w naszej szkole mają zablokowany dostęp do niektórych stron internetowych.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 17. KPD, Dostęp do odpowiednich informacji i mediów:

Dzieci mają prawo do dostępu do rzetelnych informacji pochodzących z różnorodnych źródeł, w tym środków masowego przekazu. Media powinny dostarczać informacji zrozumiałych dla dziecka i nie powinny nadawać lub zamieszczać materiałów szkodzących dobru dziecka.

Stwierdzenie: W niektórych krajach dzieci, a zwłaszcza chłopcy, muszą służyć w armii.

Odpowiedź: Nie / To naruszenie praw człowieka

Artykuł 38. KPD, Ochrona dzieci dotkniętych konfliktem zbrojnym:

Państwo nie powinno wciągać dzieci poniżej 15 lat do armii ani pozwalać na ich bezpośredni udział w działaniach zbrojnych. Co więcej, dzieciom znajdującym się na obszarze dotkniętym działaniami zbrojnymi przysługuje specjalna opieka.

Stwierdzenie: Kiedy rodzi się dziecko, rodzice muszą nadać mu imię i oficjalnie zarejestrować fakt jego narodzin.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 7. KPD, Otrzymanie imienia, uzyskanie obywatelstwa, poznanie rodziców i pozostawanie pod ich opieką:

Wszystkie dzieci mają prawo do imienia oficjalnie zarejestrowanego w dokumencie tożsamości; mają też prawo do obywatelstwa oraz poznania swoich rodziców i pozostawania pod ich opieką.

Stwierdzenie: Moi rodzice pozwalają mojemu siedemnastoletniemu bratu oglądać w telewizji to, co chce, ale mi narzucają pewne ograniczenia, bo mam tylko dziesięć lat.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 5. KPD, Nadzór rodzicielski i rozwój zdolności dziecka:

Na rodzinie spoczywa obowiązek ukierunkowania sposobu korzystania przez dziecko z jego praw w oparciu o jego wiek i wzrastającą dojrzałość. Państwo powinno szanować to prawo.

Stwierdzenie: Mimo że mam już trzynaście lat, rodzice przeglądają wszystkie listy, jakie do mnie przychodzą.

Odpowiedź: Nie / To naruszenie praw człowieka

Artykuł 16. KPD, Prywatność, honor i reputacja:

Dzieci mają prawo do życia prywatnego. Prawo powinno chronić je przed atakami na przyjęty przez nie sposób życia, ich dobre imię, rodzinę, dom, listy i korespondencję.

Stwierdzenie: Klasa 8 wydaje własne czasopismo i rozprowadza je wśród sąsiadów.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 13. KPD, Swoboda wypowiedzi:

Masz prawo myśleć, co chcesz i mówić, co myślisz, a nikt nie może ci tego zabronić. Masz też prawo wymieniać się swoimi poglądami i opiniami, niezależnie od istniejących granic.

Stwierdzenie: Moja mama pracuje zagranicą, ale każdego miesiąca przyjeżdża do domu albo ja z tatą ją odwiedzamy.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 10. KPD, Łączenie rodzin:

Rodziny, które mieszkają w różnych państwach, mają prawo do przemieszczania się pomiędzy tymi krajami tak, aby dzieci mogły pozostawać w kontakcie z obojgiem rodziców.

MATERIAŁY POMOCNICZE: KARTY

Stwierdzenie: Mnie oraz moim koleżankom i kolegom zabrania się w szkole mówić w języku ojczystym.

Odpowiedź: Nie / To naruszenie praw człowieka

Artykuł 30. KPD, Dzieci z mniejszości i osoby pochodzenia rdzennego:

Dzieci mają prawo do uczenia się i używania języka swojej rodziny oraz praktykowania jej zwyczajów niezależnie od tego, czy większość mieszkańców kraju je podziela lub nie.

Stwierdzenie: Moja rodzina przyjechała tu, uciekając przed wojną w naszej ojczyźnie, jednak dziecko uchodźcze, jakim jestem, nie ma tu prawa chodzić do szkoły.

Odpowiedź: Nie / To naruszenie praw człowieka

Artykuł 22. KPD, Dziecko uchodźcze:

Dziecko uchodźcze należy otoczyć szczególną ochroną. Dzieci, które przybywają do jakiegoś kraju jako uchodźcy, powinny mieć te same prawa, co dzieci urodzone w tym kraju.

Stwierdzenie: Mam prawo do imienia, ojczyzny i rodziny.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 8. KPD, Zachowanie tożsamości:

Państwo powinno szanować przysługujące dziecku prawo do imienia, obywatelstwa i więzów rodzinnych. Państwo ma obowiązek chronić i przywracać tożsamość dziecka.

Stwierdzenie: Mam prawo widywać oboje rodziców, nawet jeśli są rozwiedzeni lub w separacji.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 9. KPD, Oddzielenie od rodziców:

Dzieci nie powinny być oddzielane od swych rodziców, z wyłączeniem przypadków, gdy służyć to może ich dobru, np. jeśli rodzic maltretuje lub zaniedbuje dziecko. Dzieci rodziców rozwiedzionych lub żyjących w separacji mają prawo do utrzymywania kontaktów z obojgiem rodziców, o ile tylko nie przyniesie to szkody dobru dziecka.

Stwierdzenie: Dzieci, które się źle zachowują w szkole, nie powinny być w żaden sposób karane fizycznie.

Odpowiedź: Tak / Jest takie prawo człowieka

Artykuł 28. KPD, Prawo do nauki:

Dzieci mają prawo do nauki, to jest do chodzenia do szkoły. Dyscyplina szkolna powinna być stosowana w sposób gwarantujący poszanowanie godności dziecka; przemoc nie powinna być środkiem służącym zapewnieniu dyscypliny.

Stwierdzenie: Opuszczam w szkole dużo lekcji, bo jeśli moje rodzeństwo jest chore, muszę o nie dbać wtedy, gdy mama jest w pracy.

Odpowiedź: Nie / To naruszenie praw człowieka

Artykuł 32. KPD, Praca dzieci:

Państwo powinno chronić dzieci przed wykonywaniem pracy, która jest dla nich niebezpieczna, zagraża ich zdrowiu, koliduje z ich edukacją, bądź prowadzi do ich wyzysku.

